

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak küldendők.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Társszerkesztő: Holló Adolf.
Kiadó- és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel

Igazi hazafiság.

Ma midőn a hazafiaskodás valószínűsége monopoliummá vált: midőn egyesek azt tökéletesen kisajátították, sőt kenyérkeresetképp üzik, jó lesz tisztába jönni azzal, hogy tulajdonképpen kicsodák is azok a nagy hangu hazafiak, akik hazafiságukat lépten-nyomon fitogtatják, akik miatt azok, kik igazi hazafiak, kénytelenek szerényen visszavonulni és átadni a tért a hazafiságban utazó honmentőknek.

Hát elsősorban azoknak a hazafiságára, akik honfiai erényeiket ugyszólván kikiabálják, dobraütik, akik a hazáért, a magyar szabadságért és alkotmányért nagyokat isznak, sőt gyakran a sárga földig eláznak, nem sokat adunk, nem pedig azért: mert itt a Magyar Alföldön, ahol mindenki Magyar, ahol nem beszélnek másként, mint magyar nyelven, nem érdem hazafinak lenni, a hazafiságot fitogtatni és kiabálni: mert itt senki sem lehet más, mint hazafi és nem is ösmernünk olyanokat, akik nem magyaroknak nevezik magukat.

Különös az, hogy éppen azok nem tesznek semmit a magyar kultúráért, az iparért, a kereskedelemért, a művészetért, akik a tulipánt

jegyében dolgoznak, akik a tulipántot, mint a hazafiság jelvényét fitogtatva hordják kabátjaikon. Határozottan állítjuk, hogy azoknak a nagy uraknak és nagy urakat majmoló egyéneknek eszük ágában sincs, hogy a magyar kultúráért valamit tegyenek.

Azok közül a tulipántos nagy urak közül legalább 90% nem csak hogy magyar gyártmányu, tehát magyar gyárból kikerült ruházatot viselne: hanem még a fehérneműt kimosatni és kivasaltatni is Párizsba küldi. A pénzt külföldön és külföldi fürdőkhöz költi el, kártyázza el és dorbézolja el. De még a magyar művészetet sem pártolja: hanem a bécsi, a berlini és párizsi színházakat látogatja.

De amint a tulipánt viselés, mint a hazafiság fitogtatása rá ragadt a vidéki gentrikre és polgároknak, ép úgy utánozzák a nagy urakat a magyar művészet negligálásában is.

Nem kell messze mennünk: csak maradjunk itt Csongrádon. A csongrádi intelligens közönség eddig, ha pártharcok dultak is közöttük, egyben azonban összetartottak és ez az volt, hogy a magyar színművészetet a tehetségükhöz képest pártolták, sőt mi több, gyakran olyan szintársulatokat is felkaroltak, akik

bizon nem igen érdemelték meg a támogatást.

Példákra nem akarunk hivatkozni, csak azt említjük, hogy két évvel ezelőtt egy Zoltán Gyula majdnem semmi utánjárás után 64 bérletet csinált és nem egyszer zsufozásig tömve volt a szinkör. Tavaly meg éppen 84 bérletet kapott a Szalkai társulata, az a társulat, melynek igazgatója annyira becsapta a bérlő közönséget.

No, ma van egy olyan szintársulatunk, a milyen még sohasem volt Csongrádon. Még a segédszínészek is kifogástalanul játszanak, úgy a ruhatáruk, mint a diszletük kritika alá nem eshet, szóval, egy olyan társulat, a mely nemcsak a csongrádi: hanem a nagyobb városok közönségét is teljesen kielégítene és azt láttuk már két előadáson, hogy ugyszólván az összes intelligencia távol maradásával tüntette ki magát, ugyannyira, hogy az az egy-két intelligens egyén, aki megjelent, szinte szégyenkezett a nagy részvétlenségben.

Mi, a hazafiság egyik lényeges feltételének tartjuk azt, hogy a magyar színművészetet, a művészeket, ha azok megérdemlik mindenki, aki magát hazafinak tartja, pártolja. Mert nem elég ám a mellünket verni, hogy ilyen, meg olyan nagy

T Á R C A.

A sárga rózsá.

Irta: FEHÉR JENŐ.

(Folytatás.)

— Mit bámulsz? Tudtommal holnap kezdéd meg a szabadságodat?

Ah, vagy úgy? — szólt Saskőy, aki teljesen megelégedett róla, hogy rendes uraurlaub-jának küszöbén áll; — de hogy csomagoltam, méltóságos uram, az ilyen legény-ember, mint én, egy-kettőre öszszeszedelődik.

— Persze, persze, a legényember...

Méltóságod erre már nem emlékszik, — mondá mosolyogva Saskőy.

— Hát biz az régen volt, huszonöt esztendeje... És szép volt!... tette hozzá melankolikusán az öreg ur. No, Isten veled, szerencsés utat, — szólt idülőfélben, — Svájcba, vagy a tengerre?

Még nem tudom.

— Oh, aranyifjuság! — szólt vissza még az utolsó lépcsőfokokról a méltóságos ur.

Saskőy másnap este már a fiemei gyorsvonaton ül. Az utazásnak nem volt pozitív célja. Imádtá a tengert, s úgy határozott, hogy majd Fiumében megállapítja további utirányát. A vonat kora reggel robogott be a magyar kikötővárosba, Saskőy egyenesen a szállóba ment, átöltözött, megreggelizett, s kis kékításkájával a kezében még délelőtt áthajózott Abbaziába. Terve ez volt, hogy egy hétig ott marad, azután tovább megy. Hogy hová, még maga sem tudta. Az egyik penzióban tengerre nyíló szobát kapott. Az inas letette a holmiját az egyik sarokba.

— Parancsol még valamit a nagyságos ur? — kérdé, zsebretevé a borraivalót.

— Semmit.

Az inas távozott, Saskőy pedig kitérta az ablakot. Edes, mámorító szellő

csapta meg az arcát. Szemei előtt a búbajos tenger, melynek fodros tükrében furdott a vakító nap sugara. A távolban apró delfinek játszva kergetőztek a vizen. Itt-ott egy csónak, amelyet a gyönyörű idő messzebre csábitott a parttól. Közvetlenül az ablaka alatt levő virágágyakból pedig erős rózsailatot hozott feléje a fuvalom. A közeli társalgóban valaki zongorázott.

Ebben a percben nagyon fájta a szive. Hogy elkergesse magától az érzékenyülést, hirtelen betette az ablakot. Lement a sétányra. Délig a tengerparton bolyongott. Találkozott néhány ismerősével, de egyikhez sem csatlakozott.

Mikor ebédre harangoztak a szállóban, már otthon volt. A table d'hôte-nál egy éltebb bécsi nő mellé került, a kivel minduntalan megakadt a társalgás. Szinte örült, a mikor vége volt az ebédnek s felmehetett a szobájába, hogy az elmaradt éjszakai alvást pótolja.

Sirolin

Emell az étvágyat és a testisílyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhöges, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

hazafiak vagyunk, nem elég ám a tulipántal fitogtatni, hogy a magyar kulturát pártoljuk: hanem ha verjük a mellünket, hogy hazafiak vagyunk és hordjuk a tulipántot, hogy a magyar kulturát pártoljuk, hát akkor az igazi kulturáért, a színművészetért áldoznunk is kell.

— **Állandó vagy dülendő színház.** Egy nagy szinkör építésével szemben azzal érvelt a képviselőtestület, hogy sokkal helyesebben fektethetné be a község azt a 29 ezer koronát, amibe kerülne egy állandó és fűthető színházépület létesítése. Hát erre vonatkozólag határozottan állítjuk, hogy minden színház állandó és nem dülendő (a csongrádit kivéve): hanem van állandó szintársulat és csak egy-két vagy több hónapig működő szintársulat — a nagy városoknak, Csongrád egy 10—12 hónapig állandóan működő szintársulatot fenntartani nem bírna el ma — s ide egy 12 hónapig állandóan működő szintársulat részére építeni színházat, kőszínházat — ez laikus emberek részéről is abszurdumot jelentő beszéd. De még nagyobb abszurdum azt hinni, hogy ezt 29 ezer koronával felépíthetik. A 20 ezer lakossal bíró kis Kaposvár most építeti színházát — 400 ezer koronából, amelyre $\frac{1}{3}$ részben az állam adja a pénzt. Ungvár, Szolnok, szintén most kaptak hasonló segílyt Bezzerédy Viktor miniszteri tanácsos urtól, Csongrád azonban nem is gondolhat arra, hogy itt 6 hónapos téli szezon lehessen kibírni egy szintársulatnak — hiszen most is alig van benne közönség, ráfizet az igazgató napi 260 korona költsége lévén 240—250 koronát naponként s ha egy hónapig itt kellene maradni — akkor 6—7 ezer koronát ráfizetne arra, hogy itt legyen ez a csakugyan nem állandó, hanem dülendő szinkör továbbra is. Mert amíg ez itt van — addig ide ugyan többet jó direktor be nem teszi a lábát. Pedig a község nagy tévedésben van, ha azt hiszi, hogy a 29 ezer koronába kerülő szinkör nem lesz télen fűthető és használható, mert ime a leírása: amit a tervező bekezdött a városnak, ahol a leírás elveszett:

Öt óra volt, a mikor felébredt. Az esplanadeon már javában szólt a cigányzene. Saskóy gyorsan rendbe szedte magát s lement. A beszélgetés, kacagás, pohárcsörömpölés, zeneszó, — mindannyi valami közös harmóniába folyt össze.

Egy üresen álló kis asztalka mellé ült, a kávéház szélén. Vajat és sört rendelt. Közben pedig nézte a sétálva hullámzó népet.

Egyszerre elállott a lélekzete. Hevesen megdobbant a szíve. Egy piros napernyős fiatal nőt pillantott meg. Fehér, könnyű csipkeruha volt rajta, egy sárga rózsza volt a hajába tűzve. A nő még nem vette őt észre, de folyvást közeledett ahhoz a ponthoz, a hol észre kellett vennie. Nem volt többé kétsége. Elza volt.

Saskóy menekülni akart, de már nem lehetett. Elza kalandozó tekintete megakadt rajta. Látta, hogy elsápad. Megelemelte a kalapját, és Elza hideg fejbólintással viszonzta a köszöntést. E pillanatban odaért az asztala mellé.

— Jöjjön utánam! Beszélni akarok magával! — sugta Elza, s azzal tovább ment.

Saskóy fizetett és követte őt. Elza egy elhagyatottabb, sűrű lombátorral árnyékoló helyen várta be.

(Vége köv.)

»A városnál levő 1—9. számú tervek és költségvetés keretén belől felépítendő aréna nemcsak nyári, de téli színházul, esetleg ünnepélyek és táncvigalmak tartására is megfelel, amennyiben a favázak közé rakott beton vastag téglafalak, esetleg a költségvetés keretén kívül színlakkal burkolandó előtér feletti mennyezet, a külső hideg ellen elegendő védelmet nyújtanak, s az egész szinkört fűthetővé teszik.

Tekintettel arra, hogy egy a körítő, mint a belső válaszfalak fehér mészhabarcsba rakott téglából, a deszka falak pedig nádozással és mészhabarcs vakolással terveztettek, csekély felügyelet mellett az egész építmény eléggé tűzbiztos.

A 2—3. számú alaprajzokon kitüntetett beosztás szerint az épületben van:

Földszinten 16 pápolyban 64 ülőhely.

I. emeleten 20 pápolyban 80 »

Földszinten a nézőtérén 260 »

» az állóhelyen 130 állóhely.

Körzeten 2 sorban 120 ülőhely.

Az előcsarnok feletti

emelvény és karzaton 620 állóhely.

Tehát a Szinkör összesen 1274 személy befogadására alkalmas.

Ugy van a dolog tehát, hogy miután az előjáróság nem rendelkezett a műszaki leírással, s nem tudta, hogy a színház fűthető lesz: ennél fogva a terveket és költségvetést most új javaslattal fogja elbírálni — illetve felterjesztése iránt határozni.

UJDONSÁGOK.

— **A bekebelezett Csongrádmegye.** A »Sentes és Vidék«-ből a következőket vesszük: Az ez idő szerint semmiképen sem aktuális főispánkérdést — mert hiszen a főispáni állás ez idő szerint még be van töltve — egyes jóakaróink nem szünnék meg olyan szellemben bolygatni és hírlapilag tárgyalni, amely egyenesen Csongrádmegye létele ellen tör. Így újabban a »Pesti Hírlap, mely ugylátszik különös céllal tüzte ki maga elé, hogy bennünket, akarunk ellenére is boldogítani fog, az e heti keddi számában egy szegedi lap, a »Szegedi Ujság« nyomán olyanformán ír vármegyénkéről, mintha már befejezett és kormánykörökben elhatározott dolog volna, hogy az őszszel törvényjavaslatot terjesztenek a képviselőház elé, melylyel Szegedmegyét úgy alkotnák meg, hogy abba Csongrádmegyét a maga egészében bekebeleznék s az így alkotott új Szegedmegye első főispánjává aztán Kelemen Béla drt főgnák kinevezni. — Szentest azzal kárpótolván, hogy önálló törvényhatósági joggal ruháznák föl. Hát köszönjük a szíves jóakaratot is, a felajánlott kárpótlást is, de egyikből se kérünk, különösen az utóbbiból nem, mert ez egyfelől elvágná intelligenciánk életerét, másfelől meg csak új terheket róna a polgárok vállára.

— **A felgyői aratósztrájk.** Mint tudva van, az egész országban nagy port vert fel és különféle mendemondákra adott alkalmat a m. heti felgyői aratósztrájk. Térszűke miatt, de meg azért is: mert az adatokat későn kaptuk, ez alkalommal azzal most nem foglalkozhatunk; azonban lapunk legközelebbi számában azt az igazsághoz híven fogjuk tárgyalni.

— **Mit kapnak a póttartalékosok?** Negyvenkétezer javakobeli embernek, a szörnyű politikai harc leszerencsétlenebb áldozatainak adta végre vissza az éltető polgári szabadságot a politikai béke. Vasárnap megnyiták a kaszárnyák kapui a tényleges szolgálatra behívott póttartalékosok előtt, keserves hathónapi kényszerkatonáskodás elteltével. 1905. december 5-től 1906. június 24-ig pótolták a jórészt családost emberek a nemzeti ellentállás révén meg nem szavazott ujoncokat. És jutalmuk ezért — arcpírító leírni is — az, hogy hat hónapi tényleges szolgálatért elengednek nekik két fegyvergyakorlatot.

Jól érte meg mindenki; a nemzeti küzdelem igazi mártírjainak, a hadseregben hat hónapot illetéktelenül szolgálni kényszerült póttartalékosoknak kétszer 13 napi, tehát összesen huszonhat napi fegyvergyakorlatot engednek el, ez a kedvezés, amiben őket részesítik: hat hónapért huszonhat nap. — Emlékezzünk csak vissza, mi mindennel kecsegtette a nemzeti küzdelem is, annak idején ezeket a szerencsétlen póttartalékosokat. Beszéltek és irtak arról, hogy katonáskodásuk idején segíteni fogják a családjaikat, — hogy csak jussanak kormányra — elengedtetik nekik az összes még hátralevő fegyvergyakorlatokat s nem zavarják őket többé békés polgári foglalkozásukban; beszéltek adóelengedésről, kártalanításról is. És ime, se adóelengedés, se kártalanítás nincs, hanem elengednek nekik két fegyvergyakorlatban 26 napot és kiosztanak köztük másfél millió koronát, amiből egyre-egyre vagy harminc korona jut. Hát van jussuk még ezek után is panaszkodni ezeknek a szerencsétleneknek?

— **Világító toronyóra.** A szentesi evangélikus egyház új templomának tornyában pár nap óta az óramű elhelyezésén dolgoznak a vállalkozó Herman műórás emberei. A diszes új templom ezzel az óraművel nyer teljes betetőzést, melyet tudvalevően a város adományozott az egyháznak s amelynek fentartója is, ép úgy, mint a másik két toronyórát, a város lesz. Nevezetesen azonban az új toronyórán az, hogy számlapja éjjel ki lesz világítva, úgy, hogy az éjjeli, vagy hajnali vonatokhoz igyekvő utas a legsötétebb éjszakán is — azon haladván — biztosan megtudhatja mindig, hány az óra és nem kési-e le a vonatot?

— **Olcsó helyárák.** B. Polgár Béla szintársulata m. hó 26-án kezdte meg előadásait, s amidőn örömmel értesültünk arról, hogy Biharmegyében mily nagy pártolásban, kitüntetésben részesítette a közönség, sajnálattal gondolunk arra, hogy itt még nevelni kell előbb a művelődésre fogékonysággal bíró, tehát színházba járó közönséget. Erre három mód van. Jó előadások, alkalmas színház és olcsó helyárák. B. Polgár Béla szinigazgató a maga részéről a két első feltételt betartja; a helyárákat leszállította — és olyan szép műsort ad, amilyet még a csongrádi közönség nem kapott. A közönségtől függ tehát, hogy ne legyen hiába való küzdelem az a törekvés — miszerint az elvadult, verekedő, durva, bicskás népből idővel művelt, szelid, finom erkölcsű társadalmat alkotni. A szinibizottság, hogy a legszegényebb nép is hozzá szokják a művelődés léleknevelítő forrásához — a színi előadásokhoz — kérelmet intézett az előjárósághoz, miszerint f. hó 2. napjára hívjon egybe rendkívüli közgyűlést — s mondja ki, hogy 4 ingyen előadást adat a legszegényebb nép számára, s az előjáróság e négy előadást 100—100 forintával megváltja az igazgatótól, úgy hogy a jegyeket ingyen a város fogja kiosztani az arra érdemes szegénysorsu férfiak, nők és gyermekek között, mert a karzaton csak az első sorban lát ma 10—20 ember. Így aztán üres ma a karzat Csongrádon, holott az új terv szerint a karzatra épen 600 ember férne el ülő és álló helyekre — 10 és 20 kr-ával. Azonban — nevetéses dolog — éppen ettől fél az előjáróság — hogy miért járjon ennyi ember színházba! Neki 1200 ember sok, ki kell zárni a színházból a szegény embereket, elég ha 40—50 ember megyen a karzatra. — Igazán sajtáságos, hogyha azt hiszi valaki — miszerint azaz olcsó színház, amelyik szűk és kicsi. Hiszen a 600 személyre szóló karzat építése csak 499 fnt költséget tesz az építésnél! Mert a ki egy kissé tájékozva van — az tudja hogy nem a méretek, nem a beosztás a drága a színházépítésnél, vagyis nem a nagy a jó színház a drága — hanem a rossz, pazarul, ostobán szűk helyre, de aranyos festésekkel drágává lett kis színházak a költségesek.

Igazán!

"Zorgubán"

segít
nagyszerűen
utólérhetetlenül
rovar irtá-
son.

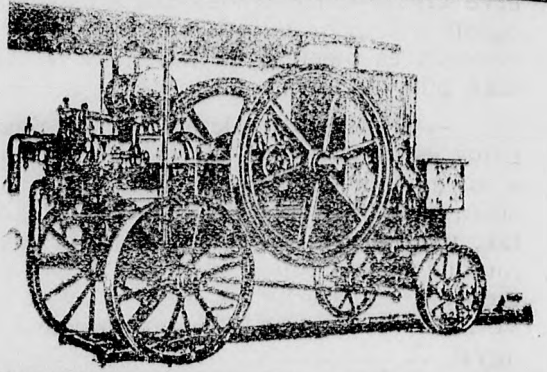
Kapható Csongrádon:

Bagosi József, Váradi Jakab urak, Schwartz Szidónia urnő üzleteikbe és a Csongrádi Fogyasztási Szövetkezetben.

Szentesen:

Schultz István, Dobray Sándor, Eisler Lajos, Horváth J. és Társa, Ifj. Kovács Sándor és Szép Károly üzleteiben.

Cséplési és gazdasági célokra
legjobbárvált
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra
legolcsóbb üzemi
Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

BECK és GERGELY
motor- és gépgyárában
Budapest V., Váci-ut 12.

Szeplős arc és szeplős kezek ellen; barna nyak, májfoltok és pörsenések ellen; bőrrepedés és pattanások ellen; zsíros és izzadt arc bőr ellen; az arc és a kezek bármilyen bőrhibái és tisztátalanságai ellen **leghatásosabb**

a Balkányi-
féle **KAMILLA KRÉM** (Törvényileg
véde.)

Egy tégely ára 1 korona.

Zsirtalan és teljesen ártalmatlan.

Számos elismerő levél bizonyítja rögtön szépítő,
bámulatos hatását.

Hoz egyedüli arckenőcs, mely szappan és poudert használata
nélkül is biztos hatású.

Kapható: **BALKÁNYI LAJOS** a „Megváltóhoz“ címzett
gyógyszertárában
CSONGRÁDON (Szivák-tér),

hol postai megrendelések is naponként titoktartás mellett
eszközölhetnek.

Csak akkor valódi, ha az
itt látható törvényes
védjeggyel van ellátva.

Londoni kiállításon kiállított
és a kiállítási bizottság által tetszéssel fogadott s már kitüntetésre ajánlott
pálinka- és likőr-különlegességekből

eredeti töltésű palackokban:

valódi törköly, valódi szilva, valódi borseprő, valódi eper,
3-szor finomított pálinkafajokat és
ananas tea-rumot

1 literes üvegben 1 frt — 1/2 literes üvegben 55 kr. egységárban.

Valódi borpárlat, barackszesz és cseresznye pálinka-fajok 1 literes 2 frt, 1/2 literes
1 frt 10 kr. egységárban kaphatók:

AUSLÄNDER JENŐ ITALÜZLETÉBEN.

Ugyanott: **1-ső rendű kőbányai sörök** a
legjutányosabb árban, u. m.: 1 nagy üveg vilá-
gos királysör 14 kr. 1 nagyüveg (barna) malátasör
18 kr., 6 kr. üvegbetét mellett.

Borok: 1 liter kadarka saját tarmésű 24 kr.,
1 liter kövidinka saját termésű 30 kr. 6 kros
üveg betét mellett.

Nyomatott a kiadótulajdonos: Weisz Márk könyvnyomdájában Csongrádon. 1906.